

לפני תכנון של פעילות דיגיטלית עבור הלומדים, חשוב להבין את ההשלכות על שימוש בסוגי הטכנולוגיה השונים. **מערכת ניהול למידה** (LMS – learning management system) או **סביבת למידה ורטואלית** (VLE – virtual learning environment) היא מערכת משולבת של שירותים מקוונים דיגיטליים שמאפשרת לצוות ההוראה להכין ולנהל קורסים בלמידה מרחוק ולתת כלים ומקורות להעצמת חוויית הלמידה המקוונת. המערכת מאפשרת לארגון לנהל קורסים דיגיטליים, לנהל משתתפים, לעקוב אחר תוצאות ולקבל נתונים לגבי האפקטיביות של קורסים שונים.

אפשר לחלק את סוגי הטכנולוגיה המתקדמת ללמידה לשני סוגים מרכזיים: טכנולוגיה על בסיס מקור סגור וטכנולוגיה על בסיס קוד פתוח. הפונקציונליות יכולה להיות דומה בין שתי הקבוצות, אך לכל סוג יש יתרונות וחסרונות שחשוב להכיר ולהביא בחשבון לפני בחירה ושילוב של טכנולוגיה ספציפית במתאר ההדרכה שלכם.

פלטפורמת LMS סגורה

פלטפורמת LMS סגורה, המכונה גם **LMS קנייני** (proprietary LMS), היא טכנולוגיה שפותחה על בסיס מקור סגור ומכונה גם. מערכת כזו פותחה ומנהלת על ידי חברה או ארגון למטרת רווח והקוד שמאחורי הטכנולוגיה שייך לגוף זה. דוגמאות לכך הן Moodle, Blackboard, HotChalk ועוד.

טכנולוגיה סגורה בדרך כלל מאפשרת אחסון מידע, פורומים, הגשת עבודות מקוונות ועוד ומשלב כלי ניהול למשתמשים ולתוכן בתוך מערכת אחת. השימוש במערכת מקוונת אחת מקלה מאד על השימוש על ידי הצוות והלומדים, בדרך כלל ניתן להגיע לכל אמצעי ההדרכה עם סיסמא אחת, וכל הנתונים לגבי פעילות הלומד באתר מגיעים לצוות בצורה מכוונת ויעילה.

גוף שמשלב טכנולוגיית LMS סגורה יכיר את הפונקציות השונות של המערכת ומחלקת התמיכה הטכנית של הארגון ידע לתת מענה לשאלות שעולות על ידי המשתמשים.

עם היתרונות באפשרות זו, יש גם חסרונות לשימוש במערכת סגורה: מכיוון שמדובר במערכות שמציעות מגוון של פעילויות וטכנולוגיות, הכרת המערכת והשימוש בה עלולה בהתחלה להוות אתגר תפעולי עבור חלק מהמשתמשים – הצוות והלומדים. יש מורים שיש להם העדפה להדרכה מקוונת בעזרת אמצעים אחרים שלא מתאפשרים בשימוש במערכת הספציפית הזו, ומערכות גדולות מסוימות מוגבלות ביכולות לאפשר פעילויות מסוימות.

כל מורה או מדריך צריך להכיר את הפלטפורמה שקיימת בארגון שבמסגרתו הוא עובד ולדעת למי עליו לפנות כדי לקבל הסברים או מידע לגבי הפונקציות השונות שמאפשרת הפלטפורמה הספציפית.

פלטפורמת LMS פתוחה

פלטפורמה פתוחה (המכונה גם *Web 2.0*, *participative web* או *social web*) היא טכנולוגיה שמבוססת על קוד פתוח והקוד שבה נגיש לכולם, כלומר שכל אחד יכול להפעיל, לשנות ולהשתמש בו תוך התאמת התכנים לצרכיו. טכנולוגיות למידה אלו לרוב מתוכננות סביב פונקציה או משימה ייעודית שכל אחד יכול להפעיל ולהשתמש בו. ברוב המקרים טכנולוגיות אלה ניתנות בחינם, אך חלקן דורשות הרשמה כתנאי לשימוש בשירות. דוגמאות: YouTube, Twitter, Flickr, Tumblr

יתרון גדול של שימוש בפלטפורמות פתוחות מוכרות הן שהמורים והתלמידים עשויים להכיר חלק ניכר מהם, דבר שמקל מאד על התחלה מהירה לשימוש בכלי. המורים יכולים להכניס את התכנים לכלים המתאימים בעצם ללא צורך לעבור בערוצים אדמיניסטרטיביים מורכבים. קל לשתף מידע ולשתף פעולה עם פריוקטים עם גורמים נוספים מחוץ לארגון משום שאין הגבלה של התאמות בין מערכות הפעלה, גרסאות של תוכנה ופלטפורמות שונות.

לרוב הטכנולוגיות הפתוחות יש אפשרויות של שליטה ברמת הפרטיות על ידי המורים או התלמידים. ויש עזרה רבה נגישה בפורומים ואתרים שונים אם יודעים איפה לחפש.

לטכנולוגיות פתוחות יש גם חסרונות: מכיוון שהטכנולוגיה לא מוטמעת במערכת אוטומטית, על המורה לתת לתלמיד את הקישור או הסיסמא באופן אישי ולנהל את המשך תהליך הלמידה, כולל משוב ומתן ציונים, באופן עצמאי. תלמידים עשויים להתקשות לזכור סיסמאות שונות, בעיקר אם עליהם לזכור סיסמאות נפרדות עבור מגוון של טכנולוגיות פתוחות. במקרה שהמורה לא זמין - לארגון אין גישה אל החומר שהכין, ואין התחייבות מצד נותן השירות שהוא יהיה זמין גם בעתיד. נותן השירות עלול לבטל מנויים, לשנות את תנאי השימוש או את סוג השימוש שעלול לגרום לאובדן נתונים. הגוף שמפעיל את ההדרכה לא בהכרח יתן תמיכה טכנית כאשר משתמשים בטכנולוגיות פתוחות.

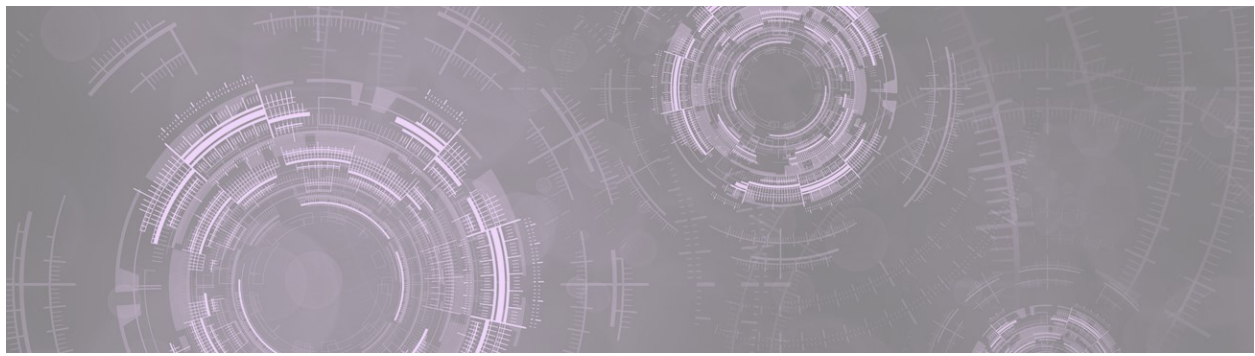
נושא הפרטיות הוא נושא שעולה בשימוש בפלטפורמה פתוחה. על המורים המשתמשים במערכות פתוחות להיות ערניים תמיד לנושא הפרטיות של הלומדים שהגיעו לטכנולוגיה בעקבותיהם. אם תלמיד או מורה מפרים זכויות יוצרים, המורה עשוי להיות מוחזק כאחראי באופן אישי לכל נזק שעלול להיגרם. הדבר מקבל משנה תוקף בתחום הרפואה: לומד שחושף פרטים מזהים על פציינט, למשל, בדיון מקצועי לצורך למידה עובר על סודיות רפואית והוא וגם המורה עשויים לשאת בתוצאות. מעבר לצורך בכללים ברורים בעניין, שימוש בכלים שמאפשרים עריכה או מחיקה של תכנים לא מתאימים היא חיונית והאחריות לכך היא של המנחה.

בחירת הפלטפורמה המתאימה

בהקשר לבחירת הפלטפורמה המתאימה יש דיונים רבים. ככל שהטכנולוגיה מתעדכנת, האפשרויות גדלות, המערכות מתפתחות והקו שבין שימוש בפלטפורמה פתוחה או סגורה הולך ומיטשטש.

יתכן שכדאי לשקול שילוב של שתי הטכנולוגיות באופן שמאפשר את היתרונות של שניהם.

מבחינת הטכנולוגיה¹, לפני שניגשים לתכנן את הקורס החלק החשוב של כל מי שעוסק בהדרכה הוא ראשית לבדוק את הטכנולוגיות והנחיות היישום של הארגון או הגוף שבמסגרתו הוא מדריך. מומלץ לבקש חוות דעת מקולגות או אנשים שעוסקים בתחומים דומים לשמוע את מה שיש להם לומר על הניסיון שלהם בשימוש בפלטפורמות השונות, ואם אפשר לקבל חוות דעת ומשוב גם מהלומדים עצמם.

בסופו של דבר העיקרון המלווה אותנו הוא שהטכנולוגיה צריכה לשרת את מטרות הלמידה שהוגדרו בתחילת הקורס, אך לפני בחירה של פלטפורמת למידה צריך להכיר את הכלים שכבר קיימים וזמינים במסגרת העבודה וכן שתהיה היכרות כללית עם האפשרויות השונות להדרכה מקוונת בעזרת כלים פתוחים. הכרת כל אופציה על היתרונות והחסרונות שבה יאפשרו בחירה של הטכנולוגיות המתאימות לכל שלב באופן שהם יכולים לשרת את תהליך הלמידה.

אנו בסימדיק אונליין מסייעים לכם לנצל באופן הטוב ביותר את הטכנולוגיות שזמינות לכם כדי לתכנן, להכין ולהעביר ללומדים שלכם את התכנים המתאימים ביותר להשגת מטרות הלמידה.

¹ ELearning Industry. (n.d.). Learning Management Systems for Hospital & Health Care Industry. Retrieved from <https://elearningindustry.com/directory/software-categories/learning-management-systems/industries/hospital-health-care>